

Investigation of Bullet Shooting Results in Referral Death to the Kahrizak Hall of Legal Medicine Organization from 2010 to 2014

Fares Najjari^{1*}, Mohammad Ali Imam-Hadi², Mohammadreza Forghani³, Dorsa Najjari⁴

1. Assistant Professor of Legal Medicine, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
2. Associate Professor of Legal Medicine, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
3. Resident of Legal Medicine, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
4. Medical Student, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Article Info	Abstract
<p>Received: 28 Jun. 2016</p> <p>Accepted: 8 Apr. 2018</p> <p>Published Online: 5 Jun. 2018</p> <p>DOI: 10.30699/epub.sjfm.24.1.53</p> <p>Original Article</p>	<p>Background: Given that police statistics show awareness of the fact that the use of firearms and more generally the availability of firearms in the country has increased. The study of dead-bullets can provide valuable information on changing patterns of use. The purpose of the present study is to investigate the shooting of the bullets that led to the death of the Kahrizak Hall of Legal Medicine Organization from 2010 to 2014.</p> <p>Methodology: This is a descriptive and analytical research which is applied in terms of purpose and a census study in terms of data collection. 220 gunshot death cases were examined in a dissection hall of Legal Medicine Organization for a five-year period. The statistical analysis of the collected data was conducted via SPSS software (Ed. 18) and chi-square test.</p> <p>Results: The research samples of this study included 95.9% male and 4.1% female corpses. The average age of the deceased persons was 31.5. In 41.4% of cases of gunshot injury, the main hurt organ was brain, while in 47.3% of cases the injured area of body has been head. 23.3% of gunshot death cases were suicides and 31.1% have been homicides. 60.5% of cases under study were handgun shootings. 47.1% of suicide cases were occurred at home, 41.3% of cases were street homicides, 48.8% of the cases under study were accidental gunshots in military camps, and 90.6% were gunshot deaths following the street clashes with police.</p> <p>Conclusion: The results of this study emphasize the existence of a relationship between the availability of weapons and the rate of suicide. In addition, many cases of shotgun deaths occur accidentally in military camps and by soldiers, which can be prevented by interventions.</p> <p>Keywords: Epidemiology, Gunshot, Legal medicine.</p>

Corresponding Information: Fares Najjari, Assistant Professor of Legal Medicine, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran. Email: fares.hospital@yahoo.com / Tel: +98-2122713333.

Copyright © 2018, Ir J Forensic Med. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-noncommercial 4.0 International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

How to Cite This Article:

Najjari F., Imam-Hadi M., Forghani M., Najjari D. Investigation of Bullet Shooting Results in Referral Death to the Kahrizak Hall of Legal Medicine Organization from 2010 to 2014. Ir J Forensic Med. 2018; 24(1): 53-59

بررسی اصابت گلوله منجر به فوت ارجاعی به سالن تشریح کهریزک پزشکی قانونی تهران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳

فارس نجاری^{۱*}، محمد علی امام هادی^۲، محمد رضا فرقانی^۳، درسا نجاری^۴

۱. استادیار گروه پزشکی قانونی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
۲. دانشیار گروه پزشکی قانونی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
۳. دستیار پزشکی قانونی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
۴. دانشجوی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>زمینه و هدف: با توجه به این که آمار پلیس آگاهی حاکی از آن است که قتل با سلاح گرم و به طور عام دسترسی به سلاح گرم در کشور بیش از پیش شده است، بررسی اصابت گلوله منجر به فوت می تواند اطلاعات مهم و ارزشمندی در مورد تغییر الگوهای استفاده از سلاح گرم، گروه های سنی و جنسی درگیر را در اختیار بگذارد از این رو هدف تحقیق حاضر بررسی اصابت گلوله منجر به فوت سالن تشریح کهریزک پزشکی قانونی تهران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ می باشد.</p> <p>روش کار: مطالعه حاضر به لحاظ اهداف، کاربردی، از نظر نحوه جمع آوری داده ها، سرشماری و به لحاظ شیوه تجزیه و تحلیل، به روش توصیفی-تحلیلی انجام شد و ۲۲۰ مورد مرگ در اثر اصابت گلوله در سالن تشریح پزشکی قانونی طی یک دوره پنج ساله بررسی شدند. تجزیه و تحلیل آماری داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار Spss نسخه ۱۸ و آزمون کای اسکوئر انجام شد.</p> <p>یافته ها: ۹۵٫۹ درصد اجساد نمونه مرد و ۴٫۱ درصد نیز زن بوده اند. میانگین سنی متوفیان ۳۱٫۵ سال بود. در ۴۱٫۴ درصد موارد آسیب دیدگی بر اثر اصابت گلوله، ارگان آسیب دیده مغز بوده است و در ۴۷٫۳ درصد موارد محل اصابت گلوله سر گزارش شده است. ۲۳٫۳ درصد موارد فوت بر اثر اصابت گلوله، خودکشی و ۳۱٫۱ درصد دیگرکشی، ۲۰٫۱ درصد موارد فوت به صورت اتفاقی و ۲۵٫۶ درصد در اثر درگیری با پلیس بود. در ۶۰٫۵ درصد موارد، شلیک با استفاده از اسلحه کمری انجام شده است. ۴۷٫۱ درصد خودکشی ها در منزل، ۴۱٫۳ درصد دیگرکشی ها در خیابان، ۴۸٫۸ درصد اصابت اتفاقی گلوله در اردوگاه های نظامی و ۹۰٫۶ درصد فوت ناشی از اصابت گلوله در درگیری با پلیس در خیابان رخ داده است.</p> <p>نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر بر وجود رابطه بین در دسترس بودن اسلحه و نرخ خودکشی تاکید می نماید علاوه بر آن، بسیاری از موارد اصابت گلوله منجر به فوت به صورت اتفاقی در اردوگاه های نظامی و توسط سربازان رخ می دهد که با انجام مداخلات، قابل پیشگیری است.</p> <p>واژگان کلیدی: اپیدمیولوژی، اصابت گلوله، پزشکی قانونی</p>	<p>تاریخ وصول: ۱۳۹۵/۰۴/۰۸</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۱/۱۹</p> <p>انتشار آنلاین: ۱۳۹۷/۰۳/۱۵</p> <p>نویسنده مسئول: فارس نجاری بیمارستان شهدای تجریش، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران</p> <p>تلفن: ۰۲۱۲۲۷۱۳۳۳۳</p> <p>پست الکترونیک: fares.hospital@yahoo.com</p>

مقدمه

بررسی شیوع اصابت گلوله منجر به فوت می‌تواند اطلاعات مهم و ارزشمندی در مورد تغییر الگوهای استفاده از سلاح گرم، گروه‌های سنی و جنسی درگیر را در اختیار بگذارد ضمن این‌که می‌توان میزان شیوع مرگ ناشی از اصابت گلوله را برآورد کرده و با انواع شیوه‌های دیگر منجر به مرگ مطابقت داد. از این رو هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی اصابت گلوله منجر به فوت سالن تشریح کهریزک پزشکی قانونی تهران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ می‌باشد.

مواد و روش کار

مطالعه حاضر از حیث روش تحقیق، توصیفی-مقطعی و گذشته نگر می‌باشد که بر روی کلیه ۲۲۰ مورد جسدی که در اثر اصابت گلوله طی دوره ی پنج ساله، از فروردین ۱۳۸۹ لغایت فروردین ۱۳۹۳ به سالن تشریح کهریزک پزشکی قانونی تهران آورده شده بودند، انجام گرفته است. معیار ورود به مطالعه شامل: ۱- فوت در اثر اصابت گلوله باشد. ۲- فوت در دوره زمانی یاد شده رخ داده باشد. ۳- اطلاعات پرونده متوفیان تکمیل بوده و در دسترسی محقق قرار گیرد. نمونه‌هایی که فاقد معیارهای مذکور بودند از مطالعه خارج شدند. حداقل حجم نمونه با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کوکران ۱۴۰ مورد به دست آمده است با این حال با توجه به محدود بودن حجم جامعه آماری، در این تحقیق به جای نمونه‌گیری، تمام شماری انجام شده است. اطلاعات مربوط به اجساد مورد بررسی، طی چک لیست تهیه شده حاوی مشخصات دموگرافیک، گزارش سم شناسی، نوع مرگ، نوع اسلحه، محل اصابت گلوله، فاصله شلیک و ... از پرونده فوت شدگان جمع‌آوری شدند و نتایج با استفاده از نرم افزار آماری Spss18 در قالب جدول فراوانی به صورت تعداد و درصد و آزمون آماری کای اسکوئر تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج

تحلیل اطلاعات دموگرافیک اجساد نشان می‌دهد تعداد ۲۱۱ (۹۵٫۹ درصد) مرد و ۹ (۴٫۱ درصد) زن بوده‌اند. میانگین سنی اجساد مورد مطالعه ۳۱٫۵، میانگین ۲۸ و نما ۲۴ می‌باشد. فراوانی فوت ناشی از اصابت گلوله در بین سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ نشان می‌دهد که ۲۷٫۳ درصد فوت‌ها در سال ۱۳۸۹، ۱۸٫۶ درصد در سال ۱۳۹۰، ۱۹٫۱ درصد در سال ۱۳۹۱، ۲۳٫۶ درصد در سال ۱۳۹۲ و ۱۱٫۴ درصد در سال ۱۳۹۳ رخ داده است.

۲۳٫۳ درصد فوت‌های ناشی از اصابت گلوله به صورت خودکشی، ۳۱٫۱ درصد دیگر کشتی، ۲۰٫۱ درصد به صورت اتفاقی و ۲۵٫۶ درصد در اثر درگیری با پلیس بوده است. در ۶۰٫۵ درصد موارد، شلیک با استفاده از سلاح لوله کوتاه (سلاح کمری) استفاده شده است، ۱۰٫۲ درصد با استفاده از سلاح ساچمه‌ای و ۲۹٫۳ درصد با استفاده از سلاح لوله بلند

یکی از موارد مهم در بحث تروما اصابت گلوله می‌باشد که متأسفانه در سال‌های اخیر افزایش یافته است. ترومای ناشی از گلوله از زمان شروع جنگ‌های جهانی تا به امروز و با پیشرفت تسلیحات نظامی تلفات جانی زیادی را در جوامع بشری سبب شده است و بار مالی بسیاری را بر جوامع بشری وارد ساخته است و همواره بخش عظیمی از نیروهای گروه‌های پزشکی صرف درمان و بهبود ناتوانی آسیب ناشی از ترومای گلوله گشته است. (۱) شیوع مرگ در اثر اصابت گلوله با دسترسی افراد به سلاح گرم ارتباط مستقیم دارد. (۲) متأسفانه شیوع کاربرد اسلحه گرم در اعمال جنایی حتی در کشورهایی که کنترل قانونی شدید بر این سلاح‌ها وجود دارد رو به افزایش است. (۳) در ایران حمل، نگهداری و داشتن سلاح گرم با محدودیت‌ها و موانع قانونی زیادی مواجه است و لذا عموم مردم سلاح گرم در اختیار ندارند و خرید و فروش آن ممنوع می‌باشد. (۴) متأسفانه آمار مرگ و میر ناشی از سلاح گرم در ایران کمتر به طور رسمی اعلام می‌شود به علاوه اکثر این گزارشات به کاربرد اسلحه گرم به منظور خودکشی محدود می‌شود. در گزارش روزنامه اطلاعات مورخ ۹۳/۲/۲۸ شماره ۲۵۸۷۵ آمده است: معاون مبارزه با جرایم جنایی پلیس آگاهی، مصطفایی درباره نوع آلت قتل عنوان کرده است: ۳۲٫۳ درصد قتل‌های کشور با سلاح گرم، ۳۵٫۳ درصد با سلاح سرد، ۱۳٫۴ درصد ضرب و جرح و ۱۲٫۱ درصد به وسیله خفگی رخ داده است. هم‌چنین استفاده از سلاح سرد از ۴۰ درصد به ۳۵٫۵ درصد کاهش یافته است اما میزان استفاده از سلاح گرم در وقوع قتل افزایش نشان می‌دهد. (۵) در همین زمینه خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، مقاله‌ای در مورخ ۹۴/۰۸/۲۰ منتشر کرده است که در آن محمدرضا مقیمی، رییس پلیس آگاهی ناجا اظهار می‌دارد: «طبق آمار به دست آمده در یک سال گذشته، ۳۴٫۶ درصد درگیری منجر به قتل به وسیله اسلحه گرم رخ داده است.» (۶) که این آمارها خود می‌تواند دلالت‌هایی نظیر آسان شدن دسترسی به سلاح گرم و افزایش گرایش به سلاح گرم داشته باشد.

در موارد اصابت گلوله عموماً بررسی محل ورود گلوله در تعیین فاصله شلیک، نوع تفنگ، جنس باروت، زاویه شلیک و غیره از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. (۷) یک شلیک به خصوص در ناحیه گیجگاهی با احتمال بیشتر مربوط به خودکشی بوده در حالی که در موارد شلیک از فاصله دور، دیگر کشتی محتمل‌تر است. (۷) هم‌چنین اهمیت شناسایی خصوصیات اسلحه شلیک شده مانند نوع اسلحه و اندازه و شکل گلوله با پوکه در بررسی‌های جنایی حائز اهمیت است. از آنجا که آمار اظهار شده توسط پلیس آگاهی که در بالا ذکر شد، حاکی از آن است که قتل با سلاح گرم و به طور عام دسترسی به سلاح گرم در کشور بیش از پیش شده است،

جدول شماره (۱): تغییرات خودکشی سازمان پزشکی قانونی تهران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳

سال	کل تعداد فوت بر اثر اصابت گلوله	فراوانی خودکشی	میزان خودکشی به ازای ۱۰۰ نفر
۱۳۸۹	۶۰	۱۱	۱۸,۳
۱۳۹۰	۴۱	۱۳	۳۱,۷
۱۳۹۱	۴۲	۱۰	۲۳,۸
۱۳۹۲	۵۲	۱۴	۲۶,۹
۱۳۹۳	۲۵	۳	۱۲

جدول شماره (۲): تغییرات دیگر کشتی سازمان پزشکی قانونی تهران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳

سال	فراوانی دیگر کشتی	میزان دیگر کشتی به ازای ۱۰۰ نفر
۱۳۸۹	۲۲	۳۶,۶
۱۳۹۰	۱۰	۲۴,۳
۱۳۹۱	۱۱	۲۶,۱
۱۳۹۲	۱۶	۳۰,۷
۱۳۹۳	۹	۳۶

درگیری با پلیس در خیابان رخ داده است. (P Value=0.000) نوع مرگ در افراد دارای مشاغل آزاد (۳۷,۲ درصد)، کارمند (۴۱,۷ درصد) و خانه دار (۶۲,۵) بیشتر نوع مرگ به صورت دیگر کشتی بوده است و افراد بیکار (۴۰ درصد) و سربازان و نظامی (۴۲ درصد) بیشتر به صورت اتفاقی بوده است. (P Value = 0.000)

بحث

مطالعه حاضر نشان داد بیشتر اجساد بررسی شده مرد بودند که با مطالعات انجام شده از جمله کیخاونی (۸)، کوسکو (۹)، خیطران (۱۰)، امانی (۱۱) و آسترکی (۱۲) در این زمینه مشابه بود. تنها استثنا در این میان، مطالعه گارین (۱۳) می باشد که تعداد زنان بیش از مردان بوده است.

میانگین سنی متوفیان مورد بررسی قرار گرفته در مطالعه

1. Cosco
2. Garen

ارگان آسیب دیده فرد مصدوم در ۴۱,۴ درصد موارد، مغز فرد آسیب دیده گزارش شده است، در ۳۶,۴ درصد موارد ارگان آسیب دیده، ارگان های داخلی بوده است و در ۲۹,۵ درصد موارد نیز مجموعه به عنوان ارگان آسیب دیده گزارش شده است. لازم به ذکر می باشد که برخی مصدومین بیش از یک ارگان آسیب دیده داشته اند.

وجود سم در ۹۱,۲ درصد اجساد بررسی شده، تثبیت نشده است. در مواردی که وجود سم تثبیت شده، بیشترین سم مورد استفاده مواد مخدر بوده است که در متوفیان حاصل از اصابت گلوله در درگیری با پلیس مشاهده شده است. مکان اصابت گلوله در ۴۰,۸ درصد موارد در خیابان بوده است، ۲۴,۶ درصد در منزل، ۲۰,۴ درصد در اردوگاه نظامی، ۴,۷ درصد در محل کار، ۴,۳ درصد در اتومبیل، ۳,۸ درصد خارج از شهر، ۰,۹ درصد خارج از کشور و ۰,۵ درصد در مکانی نامعلوم رخ داده است. محل اصابت گلوله به بدن مصدوم در ۴۷,۳ درصد موارد، سر بوده است، ۲۷,۳ درصد قفسه سینه، ۲۵,۹ درصد شکم و ۱۰,۵ درصد موارد نیز اندام های تحتانی بوده است. محل اصابت گلوله در خودکشی ها، بیشتر سر و در دیگر کشتی ها بیشتر شکم بوده است. (P Value=0.00)

از نظر فاصله شلیک، در ۳۲,۹ درصد موارد شلیک تماسی انجام شده است، ۱۴,۶ درصد در کمتر از ۱ متر، ۴۶,۶ درصد نیز از فاصله دور یعنی بیشتر از یک متر شلیک شده است و ۵,۹ درصد موارد نیز نامشخص بوده است. بین فاصله شلیک و نوع مرگ نیز رابطه معناداری وجود دارد بدین صورت که در خودکشی ها فاصله شلیک تماسی و در دیگر کشتی ها از فاصله دور بوده است.

بیشترین میزان خودکشی به ازای هر ۱۰۰ نفر به ترتیب در گروه سنی ۴۶ تا ۵۰ سال (۵۷,۱ نفر) و ۱۹ تا ۲۰ سال (۴۲,۸ نفر) می باشد. میزان خودکشی مردان در هر ۱۰۰ نفر، ۲۳,۲ نفر و در زنان ۲۲,۲ نفر می باشد.

بیشترین میزان دیگر کشتی به ترتیب در گروه های سنی ۵۱ سال به بالا (۵۴,۵ نفر) و ۲۶ تا ۳۰ سال (۴۴,۷ نفر) می باشد. به ازای هر ۱۰۰ نفر ۲۹,۸ نفر مرد و ۵۵,۵ نفر زن دیگر کشتی رخ داده است.

هم چنین نتایج آزمون کای اسکوئر نشان می دهد بین نوع مرگ و گروه سنی متوفیان، رابطه معناداری وجود دارد. به طوری که نوع مرگ در گروه سنی زیر ۱۸ سال بیشتر از نوع اتفاقی بوده است، در گروه سنی ۱۹ تا ۲۰ سال بیشتر خودکشی و در گروه های سنی بالای ۲۱ سال نوع مرگ بیشتر دیگر کشتی و یا درگیری با پلیس بوده است.

نتایج بررسی تغییرات نوع مرگ بر اساس محل وقوع نشان می دهد ۴۷,۱ درصد خودکشی ها در منزل، ۴۱,۳ درصد دیگر کشتی ها در خیابان، ۴۸,۸ درصد اصابت اتفاقی گلوله در اردوگاه های نظامی و ۹۰,۶ درصد فوت ناشی از اصابت گلوله در

جدول شماره (۳): مقایسه تغییرات نوع مرگ سازمان پزشکی قانونی تهران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ بر اساس نوع اسلحه

نوع مرگ	سلاح کوتاه	سلاح ساچمه ای	سلاح لوله بلند	جمع کل
خودکشی	۲۵	۵	۲۱	۵۱
	%۱۹,۲	%۲۲,۷	%۳۳,۹	%۲۳,۸
دیگر کشی	۴۹	۹	۸	۶۶
	%۳۷,۷	%۴۰,۷	%۱۲,۹	%۳۰,۸
اتفاقی (اصابت گلوله)	۱۹	۸	۱۵	۴۲
	%۱۴,۶	%۳۶,۴	%۲۴,۲	%۱۹,۶
درگیری با پلیس	۳۷	۰	۱۸	۵۵
	%۲۸,۵	%۰,۰	%۲۹	%۲۵,۷
جمع کل	۱۳۰	۲۲	۶۲	۲۱۴
	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۰۰

مطالعه خیطران (۱۰) هم خوانی ندارد و در این مطالعه محل اصابت گلوله بیشتر شکم عنوان شده است. نکته قابل توجه آن که محل اصابت گلوله در اصابت‌های منجر به فوت در درگیری با پلیس نیز بیشتر سر و شکم گزارش شده است.

در مطالعه حاضر ۲۳,۳ درصد موارد فوت بر اثر اصابت گلوله، خودکشی بود و ۳۱,۱ درصد موارد فوت، دیگر کشی بود که با مطالعه شکروروم^۵ (۲۰) و مطالعه قربانی (۲۱) مشابه بود. اما با نتایج مطالعات خارجی هم چون آگاروال (۲۲)، فولر (۲۳) و فیشر (۲۴) که بیشترین آسیب ناشی از سلاح گرم مربوط به خودکشی بوده است، مطابقت ندارد. نکته قابل توجه در نتایج مطالعه حاضر میزان ۲۰ درصدی شلیک‌های اتفاقی و تصادفی است که در سایر مطالعات به آن پرداخته نشده است و در مطالعه حاضر درصد قابل توجهی از فوت بر اثر اصابت گلوله را به خود اختصاص داده است.

یافته‌ها نشان داد ۴۷,۱ درصد خودکشی‌ها در منزل، ۴۱,۳ درصد دیگر کشی‌ها در خیابان، ۴۸,۸ درصد اصابت اتفاقی گلوله در اردوگاه‌های نظامی و ۹۰,۶ درصد فوت ناشی از اصابت گلوله در درگیری با پلیس در خیابان رخ داده است. این نتایج با یافته‌های مطالعه قربانی (۲۱) نیز هم خوانی دارد. این یافته نشان می‌دهد نگهداری سلاح گرم در منزل، موجب افزایش میزان خودکشی در منزل می‌شود.

نوع مرگ در گروه سنی زیر ۱۸ سال بیشتر از نوع اتفاقی بوده است، در گروه سنی ۱۹ تا ۲۰ سال بیشتر خودکشی، در گروه‌های سنی بالای ۲۱ سال، دیگر کشی و یا درگیری با پلیس بوده است. یافته‌های مطالعه آسترکی (۱۲) و خادمی (۱۷) نیز با نتایج تحقیق حاضر در این زمینه هم خوانی دارد. اما با یافته‌های تحقیق امانی (۱۱) مطابقت ندارد زیرا در این مطالعه، گروه سنی ۲۰ تا ۳۱ سال بیشترین میزان خودکشی را داشته است که نشان از کاهش رده سنی خودکشی در افراد می‌دهد.

در ۶۰,۵ درصد موارد، شلیک با استفاده از سلاح‌های لوله کوتاه (کمری) انجام شده است، هم چنین یافته‌ها نشان داد از سلاح‌های لوله کوتاه (کمری) و ساچمه ای بیشتر در دیگر کشی‌ها استفاده شده و از سلاح‌های لوله بلند بیشتر در خودکشی استفاده شده است. که این یافته با مطالعه قربانی (۲۱) که بیشتر خودکشی‌ها با سلاح کمری انجام شده بود مطابقت نداشت اما با نتایج مطالعه توفیقی هم خوانی دارد. (۱۴) البته در مطالعه حاضر نیز اگر میزان خودکشی که توسط سربازان رخ داده است را حذف نماییم بیشترین نوع سلاح به کار رفته در خودکشی‌ها سلاح کمری می‌باشد. اما به دلیل سهل الوصول بودن سلاح‌های جنگی (کلاشینکف) در اردوگاه‌های نظامی و میزان قابل توجه خودکشی در میان سربازان در طی سال‌های مورد بررسی، در مطالعه حاضر از سلاح‌های لوله بلند بیشتر در

۳۱,۵ سال بود که نسبت به مطالعه ای که قربانی در سال ۱۳۹۳ در تهران انجام داده بود (۲۱) دارای میانگین سنی پایین تری بود که نشان می‌دهد میانگین سنی فوت بر اثر اصابت گلوله در حال کاهش می‌باشد.

بیشترین تعداد افراد یعنی ۵۷,۷ درصد متوفیان زیر ۳۰ سال سن داشتند که که مشابه مطالعه انجام شده توسط توفیقی می‌باشد (۱۴) اما با دامنه سنی دو مطالعه جوی (۱۵) و گیل (۱۶) که در ایالات متحده امریکا انجام شده است متفاوت بود که می‌تواند ناشی از اختلاف در فرهنگ و میزان آزادی در دسترسی به سلاح در جوامع غربی باشد.

در ۴۱,۴ درصد موارد آسیب دیدگی بر اثر اصابت گلوله، ارگان آسیب دیده مغز بوده است و در ۴۷,۳ درصد موارد محل اصابت گلوله سر گزارش شده است. مطالعه خادمی نیز در این زمینه نشان می‌دهد خودکشی با تفنگ معمولاً در افراد نظامی و سربازان دیده می‌شود بدین صورت که در اغلب موارد تفنگ را به زیر چانه خود قرار داده و با انگشت پا ماشه را می‌چکانند که در محل ورود گلوله نسوج بدن متلاشی می‌شود و محل خروج در طاق سر یا اطراف جمجمه دیده می‌شود. در خودکشی با سلاح کمری نیز اغلب گیجگاه و سمت راست بدن محل ورود گلوله می‌باشد. (۱۷) این یافته با یافته‌های مطالعات آرورا (۱۸)، محمودلو (۱) و قدسی (۱۹) نیز هم خوانی دارد. اما با یافته‌های

3. Choi
4. Gill

5. Shkrum

می‌توان نتیجه گرفت که قوانین محدود کردن استفاده از اسلحه و سالم سازی استفاده از اسلحه تا حدودی می‌تواند بر کاهش میزان مرگ ناشی از سلاح گرم موثر واقع شود. به عنوان مثال اصلاح قوانین دسترسی به سلاح در سربازان و دوران سربازی می‌تواند بر میزان خودکشی و مرگ‌های اتفاقی این گروه موثر واقع شود و این مساله در افزایش خودکشی‌های ناشی از سلاح گرم در میان نظامیان و سربازان انکارناپذیر است. از این رو نیروهای مسلح کشور باید درباره در دسترس قرار دادن اسلحه به سربازان وظیفه در زمان صلح با دقت و بررسی بیشتری عمل کنند. اما در مورد شهروندان عادی شاید صادق نباشد و این قوانین فقط توانایی شهروندان عادی را برای استفاده دفاعی از اسلحه محدود کرده است و تأثیری در کاهش میزان مرگ و میر ناشی از سلاح گرم نداشته باشد.

از مجموع مباحث فوق می‌توان به این نتیجه رسید که بسیاری از اصابت‌های گلوله که منجر به فوت می‌شود از طریق مداخلات، قابل پیشگیری می‌باشد.

تشکر و قدردانی

مجریان پژوهش بر خود لازم می‌دانند از همکاری و مساعدت مسئولین پزشکی قانونی کهریزک تهران در انجام این پژوهش تشکر و قدردانی نمایند.

خودکشی استفاده شده است. این نتایج با یافته‌های تحقیق خادمی (۱۷) نیز که نشان از میزان بالای خودکشی در میان سربازان در اردوگاه‌های نظامی دارد، مطابقت می‌نماید. این یافته بار دیگر بر وجود رابطه بین در دسترس بودن اسلحه و نرخ خودکشی تأکید می‌نماید.

میزان خودکشی مردان و دیگر کشتی در زنان بیشتر می‌باشد. به عبارت دیگر، زنان بیش از مردان قربانی خشونت با سلاح گرم بوده‌اند. مطالعه رومر (۲۵) نیز نتایج مشابه مطالعه حاضر را نشان می‌دهد. افزایش میزان دگر کشتی زنان نیز نشان از افزایش میزان خشونت علیه زنان می‌باشد.

افراد دارای مشاغل آزاد، کارمند و خانه دار بیشترین نوع مرگ به صورت دیگر کشتی را داشته‌اند و افراد بی‌کار و اصابت گلوله منجر به فوت در سربازان و نظامیان بیشتر به صورت اتفاقی یا خودکشی بوده است.

نتیجه گیری:

بسیاری از محققان بر این عقیده‌اند که با در دسترس بودن اسلحه، میزان مرگ و میر بر اثر اصابت گلوله نیز افزایش می‌یابد. در این زمینه با توجه به یافته‌های تحقیق در زمینه خودکشی سربازان با استفاده از سلاح‌های لوله بلند و یا وقوع مرگ‌ها بر اثر اصابت اتفاقی گلوله در اردوگاه‌های نظامی،

References

- Mahmoodloo R, Gandili L, Yoseffam P, Etal. STUDYING THE EPIDEMIOLOGIC VARIABLE OF GUNSHOT VICTIMS. The Journal of Urmia University Medical Sciences, Wed, Jun 27, 2018, P:543-539 [PARSIAN}
- Zargar M, Modaghegh M. Urban injuries in Tehran: demography of trauma-patients and evaluation of trauma care. Injury 2001; 32: 613-17
- Cosco TD, King JH., Americans shooting themselves in the foot: the epidemiology of podiatric self-inflicted gunshot wounds in the United State, Med J Aust. 2015 Dec 14;203(11):458-61.
- Khetran Azam Khan, Samina Rehman, Zahir Khan, Mujeeb-ur-Rehman Baloch, Incidence of Deaths due to Gunshot Injuries at District Barkhan, Balochistan, JLUMHS MAY-AUGUST 2012; Vol 11: No. 02
- Garen J. Wintemute, MD, MPH, Barbara E. Claire, Vanessa S. McHenry Epidemiology and clinical aspects of stray bullet shootings in the United States, J Trauma Acute Care Surg, 2012.73(1)
- Choi E, Donoghue ER, Lifschultz BD. Deaths due to firearms injuries in children. J Forensic Sci 1994;39(3):685-92.
- Gill JR, Lenz KA, Amolat MJ. Gunshot fatalities in children and adolescents in New York City. J Forensic Sci 2003;48(4):832-5.
- Arora Col MM, Lt Col JK Bhatia, Brig KVS Rana (Retd), Pattern of Fatal Injuries in Counter Terrorist Operations: An Innovative Analysis through Embalming Services, Medical Journal Armed Forces India, Vol. 65 No. 2, April 2009:103.
- Shkrum MJ, Ramsay DA. Forensic Pathology of Trauma: Common Problems for the Pathologist. Totowa, N.J: Humana Press; 2007.
- Agarwal Shikhar, Trends and Burden of Firearm-related Hospitalizations in the United States Across 2001-2011, The American Journal of Medicine, Volume 128, Issue 5, May 2015, Pages 484-492.e1
- Fowler Katherine A., Linda L. Dahl berg, Etal., Firearm injuries in the United States, Preventive Medicine, Volume 79, October 2015, Pages 5-14
- Romer MP, wntemute gj, the epidemiology of firearm suicide in united states. journal of urban health, 2002;79(1):39-48.
- Mazaher Ghorbani, Amir Molanaei, Sheis Amiri, Etal. Epidemiology of gunshot bodies referred

- for forensic medicine in Tehran. Tehran Univ Med J 2014, 72(3): 181-186
14. Dahlberg LL, Ikeda RM, Kresnow MJ. Guns in the Home and Risk of a Violent Death in the Home: Findings from a National Study. *Am J Epidemiol* 2004 15; 160(10): 929-936.
  15. Singh BP, Singh RP. Shotgun shooting in northern India a review (1980-1999). *Forensic Sci Int* 2005; 150(1): 103-111.
  16. Hossainifar J. survey of the causes of suicide and its relationship with demographic variables among patients admitted to the emergency department of Imam Khomeini (RA) in Ardabil. Booklet of national conference of suicide. Jameshenasan publication. 2011; 349-355
  17. Saleh abadi E. survey of the causes of suicide in married women in Ilam, Booklet of national conference of suicide. jameshenasan publication. 2011;155
  18. Bakhtiari A. survey of the effect of economic development to the rate of suicide, Booklet of national conference of suicide, jameshenasan publication. 2011;165
  19. Gholipour S. Gholipour S, cultural changes and suicide in Lak women and Girls, Booklet of national conference of suicide. jameshenasan publication. 2011;80.
  20. Bahebeck J,. Incidence, case-fatality rate and clinical pattern of firearm injuries in two cities where arm owning is forbidden. *Injury* 2005; 36(6): 714-717.
  21. Beauchamp RD, Evers BM, Mattox KL. Sabiston textbook of surgery. 16th Ed. Philadelphia Pa: Saunders Elsevier; 2004. P. 311-12.
  22. Schwartz SI, Shires GT, Spencer FC, Husserl WC. Principle of surgery. 8th Ed. New York: McGraw Hill; 2005. P. 135-7.
  23. Holcomb JB, McMullin NR, Pears L, Caruso J, Wade CE, Gerdes L, et al. Causes of death in US special operations forces in the global war on terrorism 2001-2004. *Ann Surg* 2007; 245(6):986-1.
  24. Macpherson AK, Schull MJ. Penetrating trauma in Ontario emergency departments: a population-based study. *CJEM* 2007; 9(1):16-20.
  25. Saghafinia M, Nafisi N, Naseri MH. Reduction of mortality rate in mine victims: four year interventional prospective study in Eyllam province of I.R. Iran. *MilMed J* 2006; 15;8(2):97-